

Történetek

gyárunk *244*

fennállásának

50

évéből

1945. JANUÁR 9-ÉN szabadult fel Csepel. A felszabadulás utáni napokban, többen felkerestük a gyárat, de felelős vezető egy sem jött. Január 17-én körülbelül hatvanan jöttünk össze a régi lakatosműhelyben, (jelenlegi asztalos üzem). Elhatároztuk, hogy elkezdjük az életet valahogy a romokon. Az volt a nagy kérdés hogy: Hogyan és miből? A gyár területe úgy nézett ki, mint egy csatatér. Nyersanyag nem volt. A kártoltfonoda romba dőlve és kiégve, a szövöde szintén kiégve, a fésűsfonoda teljesen romban a gondnoksági épülettel együtt.

Csoportunk végigjárva a gyár területét, úgy határozott, hogy a szövöde épülete az, amelyiket a leghamarabb lehet helyrehozni, hisz ez az üzem (csak!) ki van égve üvegtető nélkül. Egy 1000 kg-os bomba által

tal okozott beomlás volt az üzem szélén. Az első teendők a tetőzet befedése volt, de mivel üveget nem lehetett szerezni, a csoportból megbízott személyek, akik közül sokan az illegális párt tagjai voltak, felvették a kapcsolatot a Vasmű kommunistáival és így jutottunk nagyobb mennyiségű lemezhez. Ezzel javítottuk ki a tetőt. A kőművesek befalazták a bomba okozta nyílást. Ezután megfeleztük a üzemet a kártoltfonoda és a szövöde között. A roncsokból 6 fonógép és 3 kártológép lett összeállítva. A szövöde szintén üzembe állította a gépeket, a szövőelőkészítő és a kikészítő is. Ekkor már megalakult az MKP és az SZDP, létrehozták az üzemi bizottságot. A jelszó az volt, hogy minél hamarabb szövetet gyártani, minden üzem kis csoportja hozzá is fogott.

Sokat nélkülöztek a dolgozók, sokszor csak egy tál szójabab leves volt a napi bér. Fizetés? — Miből? — Az órabért ugyan megállapították egységesen 4 pengőben, de 10 héti fizetés egyáltalán nem volt. A háború még tartott, mikor teljesen felszabadult Budapest egy-két vasművezető előkerült, akik pénz tudtak szerezni. Az üzembizottság kölcsönt kért és az elmaradt béreket ebből fizette ki.

A NAPI MUNKA UTÁN az üzemek kommunistái társadalmi munkát szerveztek, rendszerint romel-

takarításra. Mindenki örömmel és szívesen csinálta, hogy minél hamarabb rend legyen, hiszen az ország a dolgozóknak épült. Amikor a fonoda és a szövöde gépei anyaggal indultak, ezeket a szavakat lehetett hallani: „fonják és szövik már a szalonát”.

Megtörtént a sokak által lehetetlennek tartott valóság! Elkészült az első vég Táncsics szövet, amit az első szabad május 1-én a felvonuláson büszkén vettek a Magyar Posztógyár dolgozói. Es hogy ez a vég szövet elkészülhetett, szükség volt az emberek törhetetlen akarateréjére. Amikor nem volt hüvely a fonodának, 3 fonó Budakalásza ment és személyenként 50 kilógramm hüvely cipelt a hátán Csepelre. Az útnak a háromnegyed részét gyalog tették meg, mert Budapest területén közlekedés nem volt, a szentendrei HÉV is csak Római-fürdőig közlekedett. Dacolja minden nehézséggel, csak az a cél volt előttük, hogy a gépeknek termelni kell. Az első nyersanyag-szállítmánnyal a Szovjetunió segítette meg a vállalatot.

AZ 56-OS ÜZEMBEN a dolgozók nagyon sokat fagyoskodtak addig, míg a gépeket be tudták indítani. Csupa jég és hó volt minden. Az üzem közepén elhelyezett vaskosárban raktunk tüzet, hogy meggémberedett ujjainkat, lábainkat fel tudjuk melegíteni egy kicsit, hogy folytatni tudjuk a munkát.

Sokszor eszünkbe jutott a kártoltfonoda üzemvezetőjének „a jó tanácsa”, amit az egyik előleget kérő dolgozónak mondott, amikor az tüzelőre kért pénzt. „— zavarja a gyerekeket a ház körül, majd akkor nem fognak fázni.”

1945 nyarán — mikor már lehetett lovaskocsit szerezni — megkezdődött gépeink hazaszállítása Budakalászcáról, Biatorbágyról és a többi helyről. Közben visszakaptuk a Vasműtől a háború alatt leválasztott műhelyrészt, ahová újabb 6 fonó- és 3 kártológép lett felszerelve. Mikor már megindult a termelés, a régi vezetők is előmerészkedtek, de a dolgozók nem fogadták őket vissza.

Közben a reakció is tevékenykedett. A pénz értéke napról-napra romlott. Egy heti bérért csak egy darab mosószáppant lehetett kapni. A bizalmi tesztület úgy határozott, hogy mindenki szövetben kapja meg a fizetést és mindenki arra cseréli, amit kap érte. Ez volt az az idő, mikor 3 méter szövetért 10 kilogramm lisztet adtak. 1948 augusztusában megjelent a jó forint, amit az MKP hirdetett meg. Közben a fésűsfonoda is elkészült — bekapcsolódott a termelésbe. Utána sorra épültek fel az üzemek, bővült a géppark is. Az újjáépítés időszakában, sokan fáradoztak azon, hogy a termelés minél hamarabb meginduljon. Felsorolni őket hosszú lenne csak, egypár nevet említek, akik már nincsenek

az élők sorában: Kocor J., Dorfmeister K., Horváth J., Grizelka F. és K., Szalai P., Lupták György, Jambinkovits Rezső. Ma is dolgoznak a gyárban még jó páran, akik szerényen, csendben végzik munkájukat és az újjáépítésben alaposan kivették a részüket.

1948-ban a kolónia területén két helyiségben az óvodások részére is biztosítottak helyet, hogy a nők is bekapcsolódhassanak a termelőmunkába. Később a vállalat területén levő igazgatói villa lett átalakítva erre a célra, ahol jelenleg is az óvoda és a bölcsőde működik. Különös gondot fordítottak az öltözők és fürdők korszerűsítésére. Megszervezték a kedvezményes étkeztetést.

ELTÜNTÉK A HÁBORÚS NYOMOK, sokan már elfelejtették a szűkös időköt és mind több és több lett az elégedetlenség. Sok helyen komoly mulasztások is voltak, amit a rendszer elleneségei ki is használtak. 1956-ban ellenforradalmat robbantottak ki, amely újabb károkat idézett elő hazánkban.

Vállalatunknál ez anyagiakban mutatkozott meg a nagy termelés kiesés miatt. De 1957-ben már újabb lendülettel fogtunk a munkához az új vezetőséggel, a fiatalokkal karöltve. hisz a régiek közül sokan nyugdíjba mentek, a megérdemelt pihenőre.

Ebben az évben tűzte ki célul a vállalat a modern szocialista üzem kialakítá-

sát. Amerre megyünk a vállalat területén, lépten-nyomon tapasztalhatjuk, ennek valóra váltását, a világos, szép üzemrészeket, modern világítást, tiszta és rendes udvart, korszerű, tágas ebédlőt. A régi gépek túlnyomórészben ki lettek cserélve, a magasabb termelékenységet elérő NDK, lengyel, angol, olasz, NSZK gépekre. Minden üzemben korszerűsítést hajtottak végre. Itt kell megemlíteni a Dunaújvárosi Fésűsfonódát, amely 1958-ban kezdte meg termelését, és napról napra bővül.

50 év egy gyáreltben elég hosszú, különösen ilyen változó időkben. Röviden bemutatni az életét, nagyon nehéz. Sok mindent lehetne még elmondani, arról, hogy jól és becsületesen dolgozott a Magyar Posztógyár minden dolgozója. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy többször volt már élüzem, a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlajával kitüntetett vállalat, a Kiváló Vállalat és a Szocialista Munka Vállalat cím birtokosa.

Messziről indultunk, átéljük a kapitalizmus minden gyötrelmeit, a második világháború vérzivatarait, az újjáépítés minden nehézségét, és jelenleg az a fáradozunk, hogy becsületesen mindenki, munkája által részesüljön a javakból.

Balázs Antal